

# TIJDSCHRIFT VOOR GESCHIEDENIS

ONDER REDACTIE VAN DR. M. G. DE BOER,  
PROF. DR. D. COHEN, DR. J. G. VAN DILLEN,  
DR. H. A. ENNO VAN GELDER EN DR.  
J. W. BERKELBACH VAN DER SPRENKEL

MET REGELMATIGE MEDEWERKING VAN

PROF. L. J. VAN APeldoORN, PROF. J. N. BAKHUIZEN v. d. BRINK,  
PROF. H. BOLKESTEIN, DR. P. J. BOUMAN, DR. I. J. BRUGMANS,  
PROF. J. D. M. CORNELISSEN, DR. D. TH. ENKLAAR, PROF. P. GEIJL,  
DR. M. HUDIG-FREY, PROF. J. HUIZINGA, DR. J. B. MANGER JR.,  
DR. L. VAN NIEROP, PROF. O. OPPERMAN, PROF. J. Q. VAN  
REGTEREN ALTENA, DR. C. W. ROLDANUS, PROF. J. M. ROMEIN,  
PROF. A. A. VAN SCHELVEN, PROF. Z. W. SNELLER,  
PROF. G. A. S. SNIJDER, DR. K. SPREY, PROF. N. B. TENHAEFF,  
DR. H. TERPSTRA, DR. JOH. THEUNISZ, DR. W. S. UNGER,  
DR. A. C. J. DE VRANKRIJKER, PROF. P. J. VAN WINTER  
EN VELE ANDEREN

55<sup>STE</sup> JAARGANG

P. NOORDHOFF N.V. — 1940 — GRONINGEN-BATAVIA

# HET ZOOGENAAMDE NECROLOGIUM VAN BEKA.

DOOR

Dr. P. A. MEILINK.

In de *Fontes Egmundenses* heeft Oppermann ook een chronologisch geordend „necrologium” van Utrechtsche bisschoppen, abten van Egmond en leden van het grafelijk huis onder de Egmondsche bronnen onderscheiden. Dit werk is z.i. omstreeks 1343/45 samengesteld en wel door Beka ter voorbereiding van zijn bekende kroniek<sup>1)</sup>; de schrijver is in de onverantwoordelijke combinaties van allerlei historische gebeurtenissen, die in werkelijkheid niet het minste onderling verband hebben, te herkennen. De beteekenis van het werk ligt voornl. in de aantekeningen — in de eerste plaats sterfdata —, die aan een niet meer bewaard Egmondsch necrologium van abten en graven, door O. in zijn *Untersuchungen* een „Grafen- und Abtsreihe” genoemd<sup>2)</sup>, ontleend zijn. De tekst is slechts in de Tabula of index van het Egmondsche Cartularium overgeleverd en niet ongerept bewaard, maar toch niet zóó slecht overgeleverd, dat niet vruchtbare vergelijkingen met andere teksten gemaakt kunnen worden. O. heeft uit vrij minitieuze verschillen, die bij vergelijking van den tekst met passages in Beka's kroniek aan den dag kwamen, zijn conclusies omtrent de verhouding van deze kroniek tot het „necrologium” getrokken. Als werken, die gedeeltelijk op het „necrologium” gebaseerd zouden zijn, noemt O. behalve de genoemde Tabula en Beka's kroniek de bekende *Breviculi Theoderici* en *Breviculi Leonis*<sup>3)</sup>.

Wij hebben ons in de *Egmondsche Geschiedbronnen* niet met O.'s opvattingen kunnen vereenigen<sup>4)</sup>; de necrologische berichten in de Tabula vormen o.i. slechts een deel van de aantekeningen betreffende de geschiedenis van de abdij en het grafelijk huis, welke de schrijver van de Tabula uit verschillende bronnen en wel voornl. uit Beka's kroniek, twee Egmondsche kalendaria en de Egmondsche kroniek omstreeks het midden der 15e eeuw opgesteld heeft. Door eenige tekstvergelijkingen hebben wij verder getracht aan te toonen, dat Beka's kroniek voor de berichten in het „necrologium” gebruikt moet zijn.

In zijn jongste artikel heeft O. ons betoog verworpen<sup>5)</sup>. Zijn beschouwingen komen zakelijk hierop neer, dat wij in ons betoog

<sup>1)</sup> *Fontes Egmundenses*, blz. 49 vlg.

<sup>2)</sup> *Untersuchungen zur nordniederländische Geschichte des 10 bis 13 Jahrhundert*, blz. 197.

<sup>3)</sup> Vgl. hierover *De Egmondsche Geschiedbronnen*, bladz. 55.

<sup>4)</sup> *De Egm. Geschiedbr.*, blz. 61 vlg.

<sup>5)</sup> *Nogmaals de Egmondsche Geschiedbronnen* (Bijdr. Vad. Gesch., VIII Reeks I, blz. 104 vlg.).

omtrent de prioriteit van den Beka-tekst vergeten hebben „dat wij van het necrologium niet het oorspronkelijke handschrift, maar alleen een slordige 15-eeuwsche bewerking bezitten, en dat, waar de necrologische berichten afwijkingen vertoonen van den Beka-tekst (op grond waarvan wij onze conclusies trokken) aangenomen moet worden, dat „de juiste met Beka's kroniek overeenstemmende opgaven" in het „necrologium" gestaan hebben. Hij tracht verder door vergelijking van het bericht d.a. 1138 met een passus uit Beka te bewijzen, dat de „necrologium"-tekst primair is en derhalve vóór 1345 bestaan heeft. Door de ontleding van een bericht van 994 en de sterfberichten van de bisschoppen Odilbald en Egilbold (apocrief) tracht hij nog aan te toonen, dat de samensteller dezer berichten op even willekeurige wijze gecompileerd heeft als Beka en „op geheel dezelfde onverantwoordelijke wijze te werk is gegaan, die ons uit Beka's werk al te goed bekend is".

Hoe weinig aantrekkelijk het is ons ten tweeden male bezig te houden met een geschiedbron, die o.i. slechts in de verbeelding van O. bestaan heeft, wij hebben ons standpunt wel te verdedigen, nu O. ons tekortkomingen in ons onderzoek verwijt. Het verdient overigens de aandacht op welke zwakke gronden O. ook hier zijn stelling geconstrueerd heeft.

De nauwe verwantschap tusschen een aantal corresponderende berichten van het „necrologium" en Beka's kroniek springt in het oog. Behalve op de hierna te bespreken berichten van 977, (988), 994, 1008, 1075, 1138, 1195 wijzen wij o.a. op de volgende aantekeningen.

Necr. 901: *Theod. secundus comes, moniales in Bennincbroec statuens, monasterium lapideum struxit et monachos constituit ordinis s. Benedicti* (Beka blz. 31: *Theod. . . . . secundus Hollandiae comes . . . . ; idem comes aedificavit lapideum in Egmunda monasterium et amotis monialibus plantavit ibidem de religione s. Benedicti monachorum collegium*).

Necr. 1054: *Hic transtulit abbaciam de Monte Sancto* (Beka blz. 40: *abbatiam . . . de monte sancto . . . Trajectum transtulit*).

Necr. 1126: *Lotharius imperator avunculus Theoderici abstulit comitatus de Ostergou et Westergou ab ecclesia Traiectensi et secundum antiqua privilegia concorporavit Hollandie comitatui* (Beka blz. 46: *et Lotharius . . . avunculus Theoderici. Hic Lotharius abstulit comitatus de Oestergou et Westergou ab ecclesia Traiectensi, quos secundum antiqua privilegia concorporavit comitatui Hollandiae*).

Welke van de beide teksten is nu als primair te beschouwen? O. meent: die van het „necrologium". Hij concludeert hiertoe op grond van een drietal berichten nl. van 1075, 1138 en 994.

Het eerste bericht hebben wij in onze *Egm. Geschiedbr.* opnieuw onderzocht en wij zijn daarbij tot de conclusie gekomen, dat de woorden „*Conradus Heynrici 4i cesaris nutricius factus episcopus Traiectensis impetravit ab Heynrico 3o rege dominationem orientalis Frisie, quam marchiones violenter a principibus Hollandie (abstulerunt)*" ontleend kunnen zijn aan Beka's kroniek, waar geschreven is (blz. 43) „*quidam Conradus XXII electus est episcopus, qui Henrici quarti*

caesaris erat nutricius. Hic impetravit ab Henrico V Romanorum rege dominationem orientalis Frisiae, quam marchiones violenter abstulerunt a principibus Hollandiae". De woorden 3<sup>o</sup> rege moeten verschreven zijn voor 5<sup>o</sup> rege, daar een andere verklaring niet aan te nemen is. O. is op dit punt in zijn kritiek niet teruggekomen.

Ook het tweede bericht hebben wij reeds in de *Egm. Geschiedbr.* besproken. Dit betreft de reis van Dirk VI naar Jeruzalem en Rome en de schenking van het pauselijk privilege van 1140. Wij hebben er op gewezen, dat de lezing „sterlingorum" in Buchelius' uitgave van Beka, waaruit O. zijn conclusie getrokken heeft, niet op goede gronden berustte. O. heeft dit toegegeven, maar zijn conclusie gehandhaafd en thans gebaseerd op de woorden van het „necrologium" „ubi sub annuali tributo IIII sol. Frisingensium *monete* beato Petro tam Egmondense monasterium quam Reysburgense obtulit". Deze woorden sluiten n.l. nader dan Beka's woorden (ubi sub annuali tributo IIII sol. sterlingorum<sup>1)</sup> beato Petro tam Egmondense monasterium quam Rinsburgense coenobium obtulit) bij het pauselijk privilege van 1140 aan, dat overigens volgens O. zoowel bij de opstelling van de necrologische aanteekening als bij de samenstelling van het bericht in de kroniek geraadpleegd zou zijn<sup>2)</sup>; het pauselijk stuk toch bevat eveneens het woord *moneta*, mist daarentegen het woord *coenobium*. Het beteekent o.i. weinig, dat het woord *coenobium* niet mede in de Tabula uit Beka overgenomen is. De Beka-tekst is niet geheel woordelijk afgeschreven en het door Beka ingevoerde en geheel onnoodige woord *coenobium* kan gemakkelijk uitgelaten zijn. Iets anders zou het zijn, wanneer inderdaad het pauselijk privilege *moneta* had, Beka niet, het „necrologium" weer wel. O. heeft zich echter niet vergewist, of de door Buchelius overgeleverde tekst op goede gronden steunt. Uit de aanteekening van Buchelius had hij kunnen lezen, dat niet slechts het woord *sterlingorum*, maar de geheele passus over de verplichte recognitie in zijn handschrift ontbrak en door Buchelius geëmendeed is, terwijl hij uit de woorden van de *Breviculi Leonis*, die zich woordelijk bij Beka aansluiten, had kunnen opmaken, dat de in Egmond gebruikte Beka-tekst het woord *moneta* wel bevat heeft.

Het derde bericht betreft de schenking van bisschop Anfried. De woorden van het „necrologium" (hic Anfridus eciam comes Teysterbancie multa predia sui patrimonii tradidit Traiectensi ecclesie), schrijft O., moeten door de oorkonde van 1006 (O. B. St. Utr. 162) geïnspireerd zijn. Waarom? De tekst kan eenvoudig ontleend zijn aan Beka. Deze schrijft: „*Hic Anfridus ... multa praedia patrimonii sui donavit ad usum sanctae Traiectensis ecclesiae, quae antea potestative possederat in comitatu Teysterbantiae*". Het stuk van 1006 spreekt niet van een *comitatus*, maar van een *pagus Teysterb.* en het heeft verder niet de geringste overeenkomst met den tekst van het „necrologium"<sup>1)</sup>.

<sup>1)</sup> lees: Frisingensium.

<sup>2)</sup> Het is o.i. alleen te bewijzen, dat de tekst van het privilege bij de opstelling van den Beka-tekst gebruikt is. Voor het necrologisch bericht behoeft de raadpleging van den tekst van het privilege niet aangenomen te worden.

<sup>3)</sup> De tekst luidt hier: ut autem locus predictus . . . firmitus posset esse stabilitus, iamdictis fratribus tradidi, quicquid visus fui habere in villa Thrile in pago Teysterbansi".

Hoe Beka aan zijn tekst gekomen is — uitsluitend door de oorkonde O. B. St. Utr. 143, dan wel door deze oorkonde en de oorkonde O. B. St. Utr. 162, die O. ten onrechte voor Beka uitgesloten heeft — kan ons onverschillig zijn. De genoemde woorden komen in Beka voor, en kunnen door den schrijver van de Tabula gebruikt zijn.

Wij zien, de argumenten, welke door O. aangevoerd zijn, kunnen niet het bewijs leveren, dat de „necrologium”-tekst de oudere geweest is. Wij meenen, dat de prioriteit vanden Beka-tekst daarentegen aan te toonen is. De aandacht moet o.i. op de volgende punten vallen:

1<sup>o</sup> dat in eenige corresponderende berichten het „necrologium”-bericht positief, het Beka-bericht niet positief gesteld is, bv.:

Necr. 900: A. D. nongentesimo pridie nonas Octobris obiit Theodericus primus comes (Beka: *circiter haec tempora* — d.i. omstreeks den dood van bisschop Odilbald: 901 — pridie nonarum Octobris requievit in Christo Theodericus primus comes Hollandiae).

Necr. (onder 988): Hildegardis . . . filia Ludovici regis Francie obiit (Beka: . . . Hildegondim (*ut creditur*) filiam Ludovici regis Francie).

Necr. 977: . . . episcopus . . . Baldricus, filius Rixfridi comitis Clivensis obiit (Beka: . . . Baldricus . . . episcopus electus est, filius, *ut quidam tradunt*, Rixfridi comitis Clivensis).

Het is zeer goed mogelijk, dat een positief gesteld bericht door een later schrijver met zeker voorbehoud overgenomen wordt, het is o.i. niet aannemelijk, dat een zelfde schrijver — i.c. Beka — ± 1343/45 de genoemde berichten positief heeft opgesteld en omstreeks 1345 in zijn kroniek met voorbehoud heeft meegedeeld.

2<sup>o</sup> dat in een aantal corresponderende berichten het „necrologium” wel een korter, meer samenvattend bericht geeft dan Beka, maar toch eenige frappante bijzonderheden mededeelt, welke bij Beka niet voorkomen, doch zeker bij hem verwacht zouden worden, wanneer hij het „necrologium” reeds vóór dien geschreven had. Wij rekenen hieronder in de eerste plaats de mededeeling in het reeds besproken bericht van 994, dat Ansfried de laatste graaf van Hoej geweest is en zijn graafschap aan de kerk van Luik geschonken heeft. Deze mededeeling, welke aan de oorkonde van keizer Otto III van 985 (O. B. St. Utr. 183) of een notitie, waarin van deze oorkonde gebruikt gemaakt is, ontleend moet zijn, komt *niet* in de kroniek van Beka voor. Waarschijnlijk heeft Beka derhalve dit bericht niet in den door hem gebruikte tekst gelezen. Voor andere opvallende mededeelingen, die de „necrologium”-tekst bevat, en welke in Beka niet voorkomen, wijzen wij op de berichten van 901 (over de verplaatsing van het nonnenklooster naar Bennebroek), van 1071 (over de stichting van Delft), van 1075 (over het overlijden van Godfried met de Bult in *Antwerpen*). Al deze berichten zouden echter volgens O. reeds in het „necrologium” van Beka van 1343/45 voorgekomen zijn en in Beka's kroniek niet overgenomen zijn! Wij achten het waarschijnlijker, dat deze mededeelingen na Beka en wel eerst in de 15e eeuw door den schrijver van de Tabula in de betreffende berichten gebracht zijn.

3<sup>o</sup> dat in het „necrologium” eenige combinaties van historische

gebeurtenissen gemaakt zijn, die niet in Beka voorkomen, *maar op gegevens van Beka berusten*.

Wij wijzen daarvoor in de eerste plaats op het „necrologium”-bericht van 1008 over de stichting van de abdij van Hohorst, die aan bisschop Ansfried drie jaren vóór zijn dood — derhalve in 1005 — te danken zou zijn (*hic construxit triennio ante mortem suam monasterium ordinis S. Benedicti in Monte Sancto prope Amersfordiam*). Het bericht komt grootendeels bij Beka voor (*qui dehinc anno Domini 1005 tanquam filius castigatus et dilectus Deo suorum oculorum lumen amisit: venerabile collegium ordinis S. Benedicti super Montem Sanctum. . . . construxit*). Beka noemt echter het stichtingsjaar *niet*, en de schrijver van het „necrologium” heeft dit niet uit andere bronnen vernomen <sup>1)</sup>; hij heeft het klaarblijkelijk geconstrueerd uit Beka's bericht, waar hij verband gezien heeft tusschen Ansfried's kloosterstichting en zijn blindwording in 1005 en hij heeft aldus de woorden „*triennio ante mortem suam*” geschreven. Een andere combinatie hebben wij in het reeds genoemde bericht van 994, dat bisschop Ansfried graaf van Teisterbant geweest is. Beka zegt dit *niet*, maar zijn woorden, dat Ansfried patrimoniale goederen aan de Utrechtsche kerk geschonken had „*quae antea potestative possederat in comitatu Teysterbantiae*” hebben den schrijver van de Tabula op deze gedachte gebracht. Een derde combinatie is misschien te zien in het bericht, dat bisschop Koenraad in 1075 door Dirk V bij IJselmonde gevangen genomen is ten gevolge van de schenking van Midden-Friesland door keizer Hendrik IV (in 1086) aan het bisdom, waardoor de graaf zich tekort gedaan achtte. De verbinding schijnt echter in zekeren zin reeds door Beka gemaakt te zijn (blz. 43), die onmiddellijk op het (ongedateerde) bericht van de schenking aan Koenraad laat volgen „*idem ergo Conradus episcopus castrum Iselmonde contra domicellum Hollandiae firmissimis propugnaculis extruxit*.” Het bericht van het „necrologium” is in elk geval op Beka's kroniek gebouwd.

<sup>4</sup> dat het bericht van Beka over Willem (I)'s terugkeer uit Jeruzalem (1195) een meer oorspronkelijk karakter draagt dan het bericht over dezen terugkeer in het „necrologium”. Zooals O. opgemerkt heeft, houdt het bericht n.l. verband met de Egmondsche kroniek (1197), waar wij lezen „*idem Wilhelmus a Jherusalem reversus a fratre benigne receptus est*”. Beka heeft de woorden over den terugkeer uit *Jeruzalem* (met het woord *reversus*) overgenomen en de mededeeling van een *eervolle* ontvangst ingevoerd (*Wilhelmus de Hollandia . . . . ab expeditione Jherosolymitana reversus est . . . ., quem frater suus gratiose suscepit secundum debitam honorificentiam*). De „necrologium”-schrijver heeft „Jeruzalem” en „reversus” laten vallen, maar het bericht van de eervolle ontvangst overgenomen, waarbij hij ook het werkwoord *suscipere* gebruikt, terwijl hij het jaartal 1195 vermeldt, dat ook Beka heeft (*Wilhelmus frater suus a<sup>o</sup> 1195 de terra sancta*

<sup>1)</sup> De stichting wordt wel in 998 gesteld (vgl. *Kerhelzke Historie en Outheden van Utrecht* II, blz. 88).

rediens *honorifice susceptus est*)<sup>1)</sup>. De verklaring, dat de „necrologium”-tekst, die zoowel in jaartal als in bewoordingen bijna niets meer van de Egmondsche kroniek heeft, onmiddellijk op deze kroniek zou teruggaan, en dat Beka den „necrologium”-tekst (met zijn „susceptus” en „honorifice”) gevolgd zou hebben, doch de woorden van de Egmondsche kroniek („Jerusalem” en „reversus”) toevallig weer zou bevatten, is niet te aanvaarden.

Uit de vergelijkingen van de beide teksten is het o.i. duidelijk, dat de Beka-tekst ouder geweest is dan die van het zoogen. necrologium. De eventueele tegenwerping, dat de „necrologium”-tekst op enkele punten anders geluid kan hebben dan de overgeleverde tekst, kan voor de meeste berichten, die wij besproken hebben, niet gelden.

De verdere opmerkingen van O., dat in het „necrologium” een voorbereiding van de Beka-kroniek gezien kan worden en dat uit de onverantwoordelijke historische combinaties in de necrologische berichten het auteurschap van Beka zou blijken, behoeven wij nauwelijks meer te bespreken. Het eerste is door de conclusie omtrent de prioriteit van Beka's werk vervallen. De meening, dat Beka een necrologium samengesteld zou hebben, *nadat* hij zijn kroniek geschreven had, en dat hij hierbij van deze kroniek geregeld gebruik gemaakt zou hebben, is door O. niet uitgesproken. Er zouden ook moeilijk redenen te vinden zijn, waarom Beka een dergelijk werk na zijn kroniek gemaakt zou hebben. Wanneer de necrologische berichten ongeveer gelijksoortige willekeurige combinaties bevatten als Beka heeft, kan deze overeenstemming verklaard worden of uit het feit, dat deze onmiddellijk uit Beka zijn overgenomen, b.v. de sterfberichten van Odilbald en Egilbold of het verband tusschen de schenking van Midden-Friesland en den strijd bij IJselmonde, of uit het feit, dat deze constructies bij oppervlakkige lezing van Beka gemakkelijk gemaakt konden worden, b.v. die van de stichting van de abdij van Hohorst en van Ansfried's graafschap Teisterbant. Wij kunnen aannemen, dat het de opsteller van de Tabula geweest is, die al deze berichten uit Beka's kroniek samengesteld heeft; aan hem is niet zoozeer groote combinatiezucht, dan wel slordigheid en oppervlakkigheid bij de samenstelling van den index te verwijten; wij denken daarbij b.v. ook aan de verwarring van de beide door Beka genoemde Machteld's, waarvan hij ons de dochter van Dirk V als koningin van Frankrijk voorstelt.

Er bestaat aldus niet de minste reden O.'s hypothese van het Beka-

---

<sup>1)</sup> Wij hebben in de *Egm. Geschbr.* (blz. 63) ook gewezen op het jaartal 1225 van het overlijden van bisschop Otto II, hetwelk uit Beka verklaard kon worden, hoewel Beka zelf den dood op 13 jaar na den dood van Otto I (1215) stelde. Het blijkt ons echter bij nader onderzoek, dat het getal dertien een emendatie van Buchelius is en gekozen is uit verschillende opgaven. Beka zelf schijnt het overlijden in 1225 gesteld te hebben, daar hij het overlijden van zijn opvolger (Wilbrand) in 1233 stelt na een regeering van acht jaar. In de uitgave van Furmerius is het overlijden van de bisschoppen Dirk II op 1201, van Otto I op 1205 en van Otto II op 1225 (na een regeering van 20 jaar) gesteld. Het is mogelijk, dat de Tabula-schrijver een Beka-tekst met deze jaartallen gebruikt heeft. Het wachten is op een behoorlijke Beka-uitgave.

necrologium te aanvaardden. De necrologische berichten, herhalen wij, zijn notities, die de Tabula-schrijver tusschen zijn andere historische aantekeningen en zijn notities uit de oorkonden geplaatst heeft, en welke hij voornl. uit Beka's kroniek, twee Egmondsche kalendaria, in mindere mate ook uit de Egmondsche kroniek <sup>1)</sup> verzameld heeft <sup>2)</sup>. Hij heeft op deze wijze een overzicht trachten te verkrijgen van de oorkonden van het Cartularium en van de geschiedenis van Egmond en het grafelijk huis, of zooals hij dit zelf aan het hoofd van zijn index uitdrukte, een Tabula willen samenstellen „de hiis, que habentur in hoc volumine et que contigerunt in Egmonda vel eciam, que contigerunt monasterio per succedentia tempora”.

De Tabula-aantekeningen kunnen uit de lijst van de 14<sup>e</sup> eeuwse bronnen — hetzij van omstreeks 1345, hetzij van 1381 <sup>3)</sup> — geschrapt worden. Als 15<sup>e</sup>-eeuwsche geschiedbron heeft de Tabula buiten enkele overlijdensberichten, die uit het kalendarium der abten en graven overgenomen zijn en die overigens niet bekend zijn, een minimale waarde.

<sup>1)</sup> Een groot aantal berichten, door O. als ontleeningen aan de Egm. kroniek beschouwd, zijn derhalve ontleend aan Beka en de opmerking van O., dat het „necrologium” „in hoofdzaak een uittreksel is uit de Egmondsche kroniek”, is niet treffend. Enkele berichten, door O. op andere bronnen teruggevoerd, b.v. op de pauselijke oorkonde van 1140, zijn waarschijnlijk slechts middellijk n.l. via Beka in de Tabula gekomen.

Wat de Brev. Theoderici en Leonis aangaat, volgens ons betoog zijn beide werken ouder dan de necrol. berichten van de Tabula. De opmerking van O., dat Beka het jaartal 900 voor Dirk (I)'s dood het eerst gegeven heeft en dat het later in de Br. Theod. gekomen is, valt te betwijfelen. In de Br. Theod. is niets te vinden, dat op ontleeningen aan Beka wijst en het is zeer goed mogelijk, dat Beka, die gelijktijdig met Dirk van Leiden in de abdij vertoefd heeft ( $\pm$  1345), het jaartal hier gelezen heeft of met Dirk van Leiden besproken heeft. Uit de woorden „circiter haec tempora” (nl. 901) zou men opmaken, dat Beka zelf maar half van de juistheid van het jaartal overtuigd was.

Sporen van Leo's werk zijn in de Tabula niet met zekerheid aan te wijzen. Leo geeft soms eenige necrol. berichten, die niet in de Tabula of Beka voorkomen; volgens O. heeft Leo deze ontleend aan het „necrologium”, waarvan de tekst derhalve voor deze berichten onvolledig in de Tabula overgenomen zou zijn. O.i. heeft Leo deze waarschijnlijk aan het Kalendarium van de graven en abten ontleend.

<sup>2)</sup> Het bericht in de Tabula (1075) „sicut declarant cronice” slaat o.i. op de Egm. kroniek en Beka's kroniek.

<sup>3)</sup> Voor de opvatting van Hulshof, die een werk van 1381 in de Tabula onderscheidt, zie *Egm. Geschiedbr.* blz. 59, 60. Het betoog van J. Romein (*Geschiedschrijving van de Noord-Nederlandsche Geschiedschrijving in de Middeleeuwen* blz. 113), waarbij hij van Hulshof's conclusie uitgaat, gaat daarom o.i. niet op.